

Sygn. akt VII U 1791/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Danuta Dadej-Więsyk

Protokolant prot. sądowy Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2016 roku w Lublinie

sprawy B. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania B. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 24 sierpnia 2015 roku znak (...)

odwołanie oddała.

Sygn. akt VII U 1791/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 sierpnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przeliczył B. Ł. emeryturę od dnia 1 czerwca 2015 roku, od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 430025,09 zł, a wysokość emerytury obliczona z uwzględnieniem tejże kwoty 1365,67 zł, a po waloryzacji 1401,67 zł.

Odwołanie od powyższych decyzji wniosła B. Ł. nie formułując wobec niej żadnych zarzutów.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie.

W piśmie procesowym z dnia 18 listopada 2015 roku odwołująca podniosła, że wysokość emerytury obliczona zaskarżoną decyzją jest niższa aniżeli dotychczasowa, zastosowano niższy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury oraz niezasadnie dokonuje się potrąceń z jej emerytury. Nie zgadza się również z wysokością przyjętego wskaźnika średniego dalszego trwania życia.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Decyzją z dnia (...) roku ((...)) B. Ł. nabyła prawo do wcześniejszej emerytury (k. 47 t. I akt ZUS). Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych uzyskując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 78,80 % (dalej jako wwpw). Wysokość emerytury wyniosła 1 192,11 zł (k. 47 t. I akt ZUS). Decyzją z dnia 16 września 2009 roku odmówiono wnioskodawczyni

przeliczenia podstawy wymiaru w myśl art. 111 ustawy emerytalnej, gdyż przyjęcie minimalnego wynagrodzenia do ustalenia podstawy wymiaru emerytury za lata, za które nie udokumentowano wysokości osiągniętych zarobków powoduje, że dotychczasowa emerytura jest świadczeniem korzystnym (k. 65 t. I akt ZUS). Decyzją z dnia 29 maja 2014 roku organ rentowy przeliczył jej emeryturę od dnia 1 marca 2014 roku z zastosowaniem dotychczasowego wskaźnika wwpw 78,80 % nowej kwoty bazowej. Wysokość świadczenia wyniosła 1 542,81 zł (k. 86 t. I akt ZUS).

Decyzją z dnia (...) roku (znak (...)) wnioskodawczyni przyznano emeryturę w związku z osiągnięciem wieku powszechnego a jej wysokość obliczono z zastosowaniem kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego.

Wysokość kapitału początkowego wnioskodawczyni została ustalona decyzją z 28.03.2014 r. i wartość tego kapitału przy przyjęciu podstawy wymiaru w kwocie 1 068,77 i wwpw kapitału początkowego z lat 1976-1985 w wysokości 87,54 % wyniosła 133 659,68 złotych (decyzja – k. 38 – 41 a.k.).

Wysokość świadczenia emerytalnego wyniosła 1 319,67 zł i została zawieszona, gdyż była mniej korzystna (k. 40 t. II akt ZUS). Po dołączeniu w dniu 16 lipca 2014 roku kart wynagrodzeń z (...) wnioskodawczyni wniosła o ponowne obliczenie wysokości świadczenia z jednoczesnym uwzględnieniem urlopu wychowawczego (k. 43 t. II akt ZUS). Decyzją z dnia 5 sierpnia 2014 roku przeliczono wnioskodawczyni emeryturę wcześniejszą (...). Wysokość świadczenia nie uległa zmianie, gdyż nie zmienił się wwpw (k. 44 t. II akt ZUS).

Na podstawie dołączonych kart wynagrodzeń za lata 1974-1975, 1988-1989, 1988, Zakład uznał wynikające z nich dochody za wyj. nagrody jubileuszowej i kwoty 1574, 85 zł za 1998 r., i w dniu 1.08.2014 r. wydał decyzję o ponownym ustaleniu kapitału początkowego. Wysokość wprowadzonych dochodów nie miała wpływu na wysokość kapitału początkowego i na dzień 1.01.1999 r. wynosił od 133 659,68 zł (a.k.).

W dniu 3 czerwca 2015 r. B. Ł. wniosła o ponowne ustalenie kapitału początkowego na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów oraz z uwzględnieniem urlopu wychowawczego. Organ rentowy w dniu 4.08.2015 r. i 5.08.2015 r. wydał decyzję o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, ustalając wartość kapitału początkowego w wysokości 137 367,34 zł.

Podstawa kapitału wyniosła 1 068,77 zł przy uwzględnieniu wwpw kapitału wynoszącego 87,54 % . Decyzjami okresy opieki nad dzieckiem w wymiarze 33 miesięcy zostały przeliczone przy zastosowaniu art. 174 ust. 2a ustawy emerytalnej tj. przy zastosowaniu przelicznika 1,3 za każdy rok.

Jednocześnie B. Ł. w dniu 3 czerwca 2015 r. wniosła o ponowne ustalenie emerytury na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów z dnia 5.03.2015 r. (k. 46 a.e.).

Zaskarżoną decyzją z dnia z dnia 24 sierpnia 2015 roku dokonano przeliczenia wysokości emerytury kapitałowej (dotychczas znak (...)) wnioskodawczyni. Emerytura została zawieszona jako świadczenie mniej korzystne.

Powyższy stan ustalony na podstawie akt ubezpieczeniowych odwołującej, których wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Znajdujące się tam dokumenty były autentyczne i prawidłowo wystawione. Brak było podstaw do odmówienia dania im wiary.

Odwołanie B. Ł. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zarzuty wnioskodawczyni sformułowane pod kątem zaskarżonej decyzji sprowadzały się w istocie do trzech kwestii: zastosowania zaniżonego wwpw, zastosowania niewłaściwego średniego dalszego trwania życia oraz dokonywania potrąceń z emerytury.

Zgodnie z art. 26 ust. 1-6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.1311 j.t.) emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi

przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie

życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2. Tablice, o których mowa w ust. 4 są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. 6. Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3.

Powyższe oznacza, że zastosowanie średniego dalszego trwania życia wynikającego z tablicy obowiązującej w dniu osiągnięcia przez ubezpieczonego wieku emerytalnego możliwe jest w przypadku, gdy wystąpi on z wnioskiem o przyznanie emerytury w okresie, w którym obowiązywała nowa tablica z innym wskaźnikiem średniego dalszego trwania życia. W niniejszej sprawie wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury powszechnej na podstawie decyzji z dnia 15 maja 2014 roku. Do obliczenia wysokości świadczenia zastosowano tablicę średniego trwania życia z dnia osiągnięcia wieku emerytalnego i jest ona identyczna z tablicą z dnia złożenia wniosku. Brak jest zatem podstaw do zastosowania innego wskaźnika średniego dalszego trwania życia aniżeli dotychczas przyjęty.

Odnosnie wysokości wskaźnika wppw przyjętego do ustalenia wysokości emerytury wnioskodawczyni należy wskazać, że dotychczas przyjęty wskaźnik na poziomie 78,80 zł jest nadal najkorzystniejszy. Jednocześnie nie jest możliwe zastosowanie wskaźnika wyższego albowiem jego ustalenie nastąpiło wskutek przyjęcia podstawy wymiaru składek z okresu przypadającego po złożeniu wniosku o emeryturę wcześniejszą w 2008 roku. Natomiast zgodnie z art. 15 ustawy emerytalnej wppw oblicza się z uwzględnieniem okresów ubezpieczenia poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę.

W kwestii dokonywania potrąceń z emerytury wnioskodawczyni należy przytoczyć treść art. 24 ust. 1 i 1a ustawy emerytalnej, zgodnie z którym kobiecie urodzonej od dnia 1 października 1953 roku do dnia 31 grudnia 1953 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku co najmniej 60 lat i 4 miesięcy.

B. Ł. osiągnęła powyższy wiek w dniu 10 marca 2014 roku przez co spełniła jedyną przesłankę do nabycia przedmiotowego świadczenia.

Wysokość świadczenia o jakim mowa, ustala się na podstawie art. 25 powołanej ustawy.

W myśl ust. 1 tego artykułu podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego.

Z kolei ust. 1b powołanego artykułu nakazuje tak otrzymaną podstawę pomniejszyć o sumę kwot emerytur pobranych na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 ustawy emerytalnej lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.) w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Ostatnio wskazany przepis został dodany do ustawy emerytalnej z dniem 01.01.2013 r., na mocy ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 637 - dalej - „ustawa nowelizująca”).

Kwota składek zewidencjonowanych na koncie wnioskodawczyni z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 1866,31 zł, natomiast kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 43 00 25, 09 zł, natomiast suma kwot pobranych emerytur

wyniosła 87 333 zł. Wysokość świadczenia emerytalnego obliczonego zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła po waloryzacji 1401,67 zł i została zawieszona jako świadczenie mniej korzystne.

Kwoty przyznanego świadczenia, pobrane przez ubezpieczoną, podlegały zatem odjęciu od podstawy emerytury ustalonej jej w decyzji z dnia 15 maja 2014 roku na podstawie powołanych przepisów.

Jest tak po pierwsze dlatego, że wyłącznie na podstawie wniosku organ rentowy mógł rozstrzygać w przedmiocie emerytury B. Ł., po drugie mogło to nastąpić jedynie w oparciu o przepisy obowiązujące w dacie złożenia wniosku, tj. - na gruncie niniejszej sprawy - w dniu 11.03.2014 r.

Art. 116 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi, że postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Powyższa zasada - w odniesieniu do przyznawania świadczeń emerytalnych - jest przełamana na rzecz działania przez ZUS z urzędu tylko w kilku przypadkach, które nie mogły znaleźć zastosowania w przedmiotowym stanie faktycznym (chodzi

o sytuacje objęte hipotezą przepisów: art. 24a i 27a ustawy emerytalnej, dotyczące przyznania emerytury w miejsce renty oraz o przypadek przewidziany w art. 116 ust. 1 tej ustawy, który dotyczy przyznania emerytury w miejsce świadczenia, bądź zasiłku przedemerytalnego).

W dalszej kolejności rozważeniu podlega, jakie przepisy winien stosować organ rentowy, rozstrzygając na podstawie wniosku o przyznaniu świadczenia.

W tym miejscu należy jeszcze zwrócić uwagę, że art. 100 ust. 1 powoływanej ustawy ustanawia kolejną, nie doznającą odstępstwa w przedmiotowej sprawie zasadę, że prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Przepis ten jest umiejscowiony wśród regulacji dotyczących zasad ustalania prawa do świadczeń.

Z kolei art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej, należący do grupy przepisów regulujących zasady wypłaty przewidzianych w tym akcie świadczeń, stanowi, że wypłaca się je poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Niemniej jednak treść obydwu ostatnio wskazanych przepisów nie rozstrzyga, czy wysokość emerytury wnioskodawczyni podlegała ustaleniu na podstawie art. 25 ust. 1 b powoływanej ustawy. Wątpliwości tych nie usuwa również treść ustawy nowelizującej, w której brak jest odpowiednich przepisów przejściowych.

Przedstawione zagadnienie należało więc rozstrzygnąć w drodze odpowiedniej wykładni powołanych przepisów.

Zarzut postawiony przez ubezpieczoną sprowadza się do zastosowania zasady niedziałania prawa wstecz.

W pierwszym rzędzie trzeba więc zwrócić uwagę, że zasada nieretroakcji nie ma charakteru bezwzględnego (por. uzasadnienie uchwały 7 sędziów SN z 21.04. 1999 r., III ZP 6/99).

Poza tym trzeba odróżnić objętą zakresem działania tej zasady retroakcję, tj. stosowanie nowych przepisów do sytuacji „zamkniętych” czasowo w okresie obowiązywania przepisów dawnych od retrospekcji, tj. dalszego stosowania nowych przepisów do sytuacji (stosunków prawnych), powstałych pod rządem starego prawa, a ulegających kontynuacji po zastąpieniu go nowymi regulacjami (inaczej zasada bezpośredniego działania ustawy nowej). To właśnie tej drugiej sytuacji dotyczy przedmiotowy spór.

W prawie ubezpieczeń społecznych, w sytuacji, gdy międzyczasowy aspekt zastosowania konkretnej regulacji nie jest rozstrzygnięty za pomocą przepisów przejściowych, judykatura przyznaje pierwszeństwo zastosowaniu zasady

bezpośredniego działania nowych przepisów (por. uzasadnienie postanowienia SN z 07.01.2009 r., III UZP 2/08 oraz powołane tam orzecznictwo). Należy bowiem zwrócić uwagę, że przepisy ubezpieczeniowe są elementem systemu tzw. bodźców prawno-finansowych, które są zsynchronizowane z aktualną sytuacją społeczno-ekonomiczną, stąd zmiany tych regulacji powinny jak najwcześniej podlegać zastosowaniu.

Z tej przyczyny dokonywanie potrąceń emerytury wnioskodawczyni z uwzględnieniem dotychczas dokonanych wypłat należy uznać za prawidłowe.

Z powyższych względów zaskarżoną decyzję należało uznać za w pełni słuszną i odpowiadającą prawu, zaś odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji.